

15. Je ziet het niet; toch gebeurt het

DOELSTELLINGEN

- De kinderen leren meer over het verhaal van de Emmaüsgangers.
- De kinderen leren dat Christus aanwezig is tijdens de viering van het avondmaal, ook al zien we Hem niet.
- De kinderen ontdekken dat alle mensen die het avondmaal meevieren, verbonden zijn met Christus en met elkaar.

(THEOLOGISCHE) ACHTERGRONDINFORMATIE

Al vanaf het vroegste begin van de christelijke kerk wordt de maaltijd van de Heer, het avondmaal, gevierd. Deze viering vindt haar oorsprong in het zogenaamde 'Laatste Avondmaal' dat Jezus met Zijn leerlingen vierde op de avond voor Zijn kruisiging. Deze viering staat beschreven in Matteüs, Marcus en Lucas. Het breken van het brood, het drinken van de wijn en de bijbehorende instellingswoorden zijn gebaseerd op de woorden van Jezus tijdens die maaltijd.

In de loop van de geschiedenis is er veel gediscussieerd over de betekenis van het avondmaal, het brood en de wijn. Hierover bestaan nog steeds grote verschillen tussen de kerken. De Rooms-Katholieke Kerk leert bijvoorbeeld dat het brood en de wijn tijdens de mis daadwerkelijk het lichaam van Christus worden. In protestantse kerken hebben het brood en de wijn echter een symbolische functie: zij *verwijzen* naar het lichaam van Christus. Toch gebeurt er ook volgens de protestantse theologie echt iets tijdens de viering van het avondmaal.

In deze bijeenkomst leren de kinderen dat er meer 'gebeurt' tijdens de viering van het avondmaal dan wat je ziet alleen. Ze maken kennis met een diepere betekenislaag. Aan de hand van het verhaal over de Emmaüsgangers ontdekken ze dat Christus zelf erbij is als we het avondmaal vieren. Want door mee te doen aan het avondmaal, laten mensen zien dat ze willen geloven zoals Jezus, die zich helemaal gaf aan anderen. Door het brood en de wijn die voor het lichaam van Jezus staan, laten gelovige mensen zien dat ze net zo willen zijn als Jezus, dat ze geïnspireerd door de Geest door het leven willen gaan. Ook al is Christus dus niet 'letterlijk' aanwezig tijdens de viering van het avondmaal, in de Geest is Hij er wel. Deze gedeelde 'inspiratie' van de gelovigen maakt dat zij niet alleen verbonden zijn met Christus, maar ook heel nauw verbonden zijn met elkaar.

Het avondmaal is dus meer dan alleen een maaltijd om te denken aan de weg die Jezus is gegaan: in het vieren van het avondmaal zijn de gelovigen met Christus en met elkaar verbonden. Ze zijn één 'lichaam'. In het delen van het brood en de wijn, tekenen van het lichaam van Christus, komt dit tot uiting.

In deze bijeenkomst maken de kinderen (mogelijk voor het eerst) kennis met een diepere betekenislaag van de viering van het avondmaal. Natuurlijk zou er nog meer over te zeggen zijn. Maar omdat het abstractievermogen en symbolisch denken van kinderen op deze leeftijd nog sterk in ontwikkeling is, is het goed om hen stap voor stap kennis te laten maken met de verschillende betekenislagen. De bovengenoemde aspecten zijn geschikt om op deze leeftijd aan de orde te laten komen.

VOORBEREIDING

Persoonlijke voorbereiding

Neem de achtergrondinformatie bij dit programma goed door. Daarnaast is het wenselijk om je persoonlijk voor te bereiden op deze bijeenkomst. Zo word je zelf ook 'materiaal' voor de bijeenkomst met de kinderen. Hiervoor kun je de volgende vragen gebruiken:

- Welke betekenis heeft het avondmaal voor je? Hoe heeft die betekenis zich in de loop van de jaren ontwikkeld?
- Wat betekent het voor je dat Christus aanwezig is bij de viering van het avondmaal? Ervaar je dat ook zo? Spreekt deze gedachte je aan? Waarom wel of niet?
- Lees het verhaal van de Emmaüsgangers (Lucas 24: 13-35). Wat spreekt je aan in dit verhaal? Wat spreekt je minder aan? Welke betekenis heeft dit verhaal voor jou persoonlijk?
- Voel je je tijdens de viering van het avondmaal verbonden met Christus en met de mensen om je heen? Zo ja, hoe zou je die verbondenheid omschrijven? Zo nee, hoe komt dat, denk je?

Praktische voorbereiding

Vraag de kinderen zo mogelijk vóór deze bijeenkomst om een foto mee te nemen die ergens bij hen thuis staat of hangt. Het is de bedoeling dat het een foto is waar een of meer personen op staan. Verder maakt het niet uit. Neem zelf ook een foto mee.

Oefen van tevoren het kinderliedje *Hoofd, schouders, knie en teen*. Zoek het liedje zo nodig op internet, als je het niet kent.

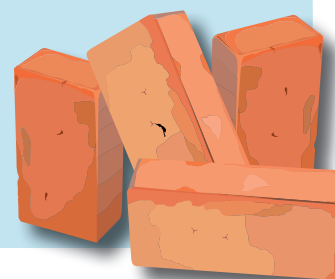
BENODIGDHEDEN

Vooraf

Hieronder vind je een opsomming van alles wat je nodig hebt voor deze bijeenkomst. Zorg ervoor dat je ruim voor het begin van de bijeenkomst klaar bent met alle voorbereidingen. Zo heb je alle tijd om aandacht te besteden aan de kinderen wanneer zij binnenkomen.

Benodigheden

- Een kinderbijbel met het verhaal over de Emmaüsgangers;
- Een bolletje wol;
- Een groot vel papier met de omtrek van een lichaam;
- Pennen en kleurpotloden;
- Geeltjes (zelfklevende memoblaadjes);
- Een kopie van werkblad 15.1;
- Voor alle kinderen een kopie van werkblad 15.2.

PROGRAMMA

5 minuten

Opening

Heet de kinderen van harte welkom. Geef aan dat ze vandaag meer gaan horen over wat er nu eigenlijk gebeurt bij het avondmaal. De kinderen weten daar waarschijnlijk al het een en ander van. Laat hen vertellen wat ze al weten. Richt je daarbij op de concrete handelingen en voorwerpen zoals besproken in bijeenkomst 14 van *Basics* deel 1 (het eten van het brood en het drinken van de wijn). Vertel dat ze vandaag iets gaan leren over het avondmaal wat ze niet kunnen zien, maar wat wel gebeurt.

10 minuten

Verkenning

Vraag de kinderen om de meegebrachte foto's op tafel te leggen. Vraag wie er op de foto's staan. Zijn het mensen die ze zelf kennen of die hun ouders kennen of hebben gekend? Waar staan of hangen de foto's in huis? Zorg dat alle foto's aan de orde komen, maar houd het kort.

Vraag de kinderen daarna of ze weten waarom die foto's eigenlijk bij hen thuis staan of hangen. Laat de kinderen hun ideeën daarover naar voren brengen. Vertel dat veel mensen een of meer foto's in huis hebben van iemand die overleden is. Door een foto van hem of haar op te hangen, kun je aan hem of haar denken. Het is dan alsof die persoon er toch klein beetje bij is. Herkennen de kinderen dat? Geldt dat misschien ook voor een van de meegebrachte foto's?

Vertel dat als het avondmaal wordt gevierd, er ook een foto van Jezus zou kunnen worden neergezet. Natuurlijk hebben we geen foto van Jezus, maar Hij hoort er wel helemaal bij als het avondmaal wordt gevierd. Hij heeft gezegd: ik ben erbij als jullie in Mij geloven en met elkaar het avondmaal vieren.

30 minuten

Verdieping

Geef aan dat je een verhaal uit de Bijbel gaat vertellen over een paar mannen die met elkaar gingen eten. Wat zij deden was een eigen soort avondmaal vieren. Het gebeurde vlak nadat Jezus was gestorven. De mannen waren daar erg verdrietig over en ze voelden zich heel alleen, zo zonder hun meester Jezus. Maar... toen kwamen ze erachter dat Hij er toch bij was!

Vertel het verhaal van de Emmaüsgangers. Praat vervolgens met de kinderen door over het verhaal. Kunnen ze zich voorstellen dat de mannen verdrietig waren? Wanneer zagen ze plotseling dat het Jezus was, met wie ze aan tafel zaten? Wat deed Jezus toen? Welke handelingen verrichtte Hij? Vertel dat God de mannen op deze manier wilde laten zien dat Jezus nog steeds bij hen was, als ze samen het avondmaal vierden. Want mensen die samen het avondmaal vieren, laten zien dat ze in Jezus Christus geloven en net zo willen leven als Hij. Op die manier is Jezus erbij – ook al zie je Hem niet. Toen de mannen Jezus herkenden, zagen ze Hem plotseling niet meer. Toen was het goed. Ze zagen Hem dan wel niet meer, maar ze wisten het zeker: Hij was en is bij ons. Ze gingen het grote nieuws meteen aan de andere leerlingen van Jezus vertellen – zo blij waren ze. Zoals Jezus er toen bij was, zo is Hij nog steeds bij mensen wanneer ze het avondmaal vieren. Dat kan ook niet anders: Jezus en de mensen die in Hem geloven, horen zó bij elkaar dat je dat kunt vergelijken met een lichaam.

Geef aan dat je het daar nog even over wilt hebben (want wat is een lichaam eigenlijk?), maar dat de kinderen nu eerst een bekend liedje gaan zingen waarbij ze hun hele lichaam gebruiken: *hoofd, schouders, knie en teen*. Zing het liedje met de kinderen, met de bijbehorende bewegingen. Geef aan dat de kinderen het liedje nog een keer gaan zingen, maar nu een beetje anders. Pak een bolletje wol, houd een uiteinde vast en gooi het bolletje naar iemand toe. Degene die het bolletje wol vangt, mag de snelheid van het liedje bepalen. Daarna mag dit kind het bolletje weer naar iemand anders toegoaien, terwijl hij of zij de draad die zich ontwikkelt van het bolletje ook weer vasthoudt. Zo ontstaat er een wirwar van draad. Stop als iedereen een stukje van de draad in handen heeft.

Vraag de kinderen om nog even te blijven staan zoals ze staan, met de draad van de wol nog in hun handen. Vraag hun wat een 'lichaam' is. Is dat je hoofd? Je benen? Je buik? Je handen? Ja, dat hoort er allemaal bij. Maar je hoofd alleen is niet je lichaam. Het is maar een deel van je lichaam. Alle delen horen bij elkaar; en dat allemaal bij elkaar is je lichaam. Alles hoort erbij: van hoofd en schouders tot knie en teen. De kinderen hebben net gehoord dat Jezus hoort bij de mensen die in Hem geloven. Leg uit dat je dat kunt vergelijken met een lichaam: zoals je hoofd bij je hele lichaam hoort (bij je handen, je benen, je voeten, enzovoorts), zo hoort Jezus bij de mensen die geloven.

Vraag de kinderen om te kijken naar de wirwar van draad. Wat zien ze? Wat 'doet' deze draad? Inderdaad: door de draad zitten alle kinderen een beetje aan elkaar vast. Ze zijn met elkaar verbonden. En zoals de kinderen nu zijn verbonden met elkaar, zo zijn de mensen in de gemeente ook met elkaar verbonden. Je ziet in het gewone leven natuurlijk geen draden, maar je kunt het er wel mee vergelijken. Jezus Christus hoort bij de mensen die in Hem geloven. En deze mensen horen natuurlijk ook weer helemaal bij elkaar, want ze geloven in dezelfde God en in Zijn Zoon!

Vraag de kinderen om weer te gaan zitten. Praat kort met hen door over wat je hebt verteld. Wat vinden ze ervan dat ze bij Jezus horen en bij elkaar? Spreekt deze gedachte hen aan? Waarom wel of niet? Kom nog even terug op het verhaal van de Emmaüsgangers. In de man die het brood brak, herkenden zij Jezus, hun meester. Heel even zagen ze Hem; toen niet meer. Maar vanaf dat moment wisten ze het zeker: ook al zien wij Hem niet, Hij is wel bij ons. Want Jezus Christus en de mensen die in Hem geloven, die horen bij elkaar. We geloven daarom ook dat Jezus Christus erbij is wanneer we avondmaal vieren – ook al zien we Hem niet. En we geloven dat we bij Hem en bij elkaar horen, ook al zijn er geen zichtbare draden die ons met elkaar verbinden, zoals in de opdracht met het bolletje wol.

10 minuten

Verwerking

Leg het grote vel papier, pennen en kleurpotloden op tafel. Vat samen wat de kinderen zojuist hebben gehoord: Jezus Christus en de mensen die in Hem geloven, horen bij Hem en bij elkaar; net zoals de delen van een lichaam bij elkaar horen. Vraag een van de kinderen om in het hoofd 'Jezus Christus' te schrijven. Nodig alle kinderen vervolgens uit om na te denken waar zij hun naam zouden willen zetten. Ze kunnen hun naam op een geeltje schrijven en dat op de goede plaats plakken. Doe zelf ook mee. Zo nodig kun je in overleg met de kinderen een beetje met de geeltjes schuiven zodat elk kind een eigen 'onderdeel' heeft van het lichaam. Markeer deze 'onderdelen' met strepen. Vervolgens mogen de kinderen hun naam op de plaats van hun keuze schrijven en dat lichaamsdeel inkleuren naar eigen inzicht.

Tijdens het kleuren kun je met de kinderen doorpraten over hun keuzes. Bijvoorbeeld: waarom heb jij voor de voet gekozen? Is een voet belangrijk voor jou? Leg ook uit waarom jij voor een bepaald deel hebt gekozen.

5 minuten

Afsluiting

Leg het papier met het ingekleurde lichaam in het midden van de kring of midden op tafel. Vertel: jullie hebben gehoord dat we allemaal bij Jezus en bij elkaar horen – sterker nog: we kunnen helemaal niet zonder elkaar!

Lees dan het gedicht op werkblad 15.1 voor. Deel tot slot kopieën van werkblad 15.2 uit en geef deze mee naar huis. Nodig de kinderen uit om de opdracht samen met hun ouders of verzorgers uit te voeren.

Bedank de kinderen voor hun aanwezigheid en hun inzet. Tot de volgende keer!

BIJLAGEN

1. Werkblad 15.1 – Met zijn allen gelijk
2. Werkblad 15.2 – Het lichaam van Jezus

Werkblad 15.1 – Met zijn allen gelijk

MET ZIJN ALLEN GELIJK, DAT IS PAS STERK

naar 1 Korintiërs 12: 12

Zullen we voor je pianospelen,
dachten mijn vingers, is dat geen goed idee?
Jullie doen maar, zeiden mijn oren,
maar wij doen mooi niet mee.
Dat is dus niets geworden, daar kwam niets van terecht.
Vingers zonder oren, dat lukt niet echt.

Zullen we naar je toe komen,
dachten mijn voeten, is dat geen goed idee?
Jullie doen maar, zeiden mijn benen,
maar wij doen mooi niet mee.
Dat is dus niets geworden, ik kwam niet bij je terecht.
Voeten zonder benen, dat lukt niet echt.

Zullen we je een aai geven,
dachten mijn handen, is dat geen goed idee?
Jullie doen maar, zeiden mijn armen,
maar wij doen mooi niet mee.
Dat is dus niets geworden, ik bracht er niets van terecht.
Handen zonder armen, dat lukt niet echt.

Je ziet er lief uit, dat moeten we zeggen,
dachten mijn ogen, is dat geen goed idee?
Jullie doen maar, zei mijn mond toen,
maar ik doe mooi niet mee.
Dat is dus niets geworden, ik heb je niets gezegd.
Ogen zonder mond, dat lukt niet echt.

Dit wil ik niet meer, voor geen prijs.
Zo komt mijn lijf nooit meer in orde.
Elk lichaamsdeel eigenwijs.
Dat is om gek van te worden.

Alle lichaamsdelen samen één.
Dat zou mooi zijn, dat zou ik wel willen.
Mijn grote mond geen baas over mijn kleine teen.
Mijn hoofd niet hoger dan mijn billen.

Precies zo gaat het in de kerk:
het werkt niet goed, één alleen boven.
Met zijn allen gelijk, dat is pas sterk.
Daar moeten we allemaal aan geloven.

Uit: Eykman, K. (2003). *Het hoogste woord. Bijbel voor kinderen*. Baarn: De Fontein.

Werkblad 15.2 – Het lichaam van Jezus

OPDRACHT

Jezus Christus en de mensen die in Hem geloven, horen bij elkaar; net zoals jouw hoofd bij jouw lichaam hoort. Tijdens de bijeenkomst heb je hier een opdracht over gedaan. Vraag je ouders of verzorgers om samen met jou dezelfde opdracht te doen. Broertjes en zusjes, opa's en oma's, vriendjes en vriendinnetjes mogen natuurlijk ook meedoen.

Hieronder zie je de tekening van een lichaam. Van dit lichaam is Jezus het hoofd. Jullie mogen ergens in het lichaam jullie naam schrijven. Vertel elkaar daarna waarom je juist op die plaats je naam hebt gezet. Kleur het lichaam tot slot mooi in en hang het op in huis. Zo kunnen jullie er af en toe aan denken dat jullie bij Jezus en bij elkaar horen!

